אי א"ר יוסי בעל פה. אם מבטל בדבורו הוכחת זמן הסטר כיון שאין כתוב בו מהיום: **לרבא** פשיטא ליה. מכאן קשה על רש"ס דפי' ביש נוחלין (ב"ב קלו.) גבי בעי מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו פי' אם מועיל הקנאה כמו מהיום ל"ל בהקנאה אינו צריך ופי' רש"ס היינו דלא כר' יוסי והכא משמע דסבר רבא כר' יוסי ואור"י דהתם מיירי באין כתוב זמן בשטר וממוקם כר' יוסי:

אמר רב הונא גיטו במתנתו מה מתנתו בו'. פרש"י ור"ת מה מתנת שכיב מרע בלא שום תנאי חוזר אף גיטו נמי אם עמד חוזר ממילא בלא שום תנאי ומסיק דרבה ורבא לא ס"ל הא דרב הונא דכיון דאם עמד חוזר וכי מיית הוי גיטא אמרי יש גט לאחר מיתה כמו מתנה שאינה חלה עד לאחר מיתה כמו כן גט ואין להקשות לפירושו דכיון דבסתם אם עמד חוזר מה צריך במתני' למיתני מהיום אם מת מעכשיו אם מת בסתם נמי הוי כמהיום וכמעכשיו דאינטריך לאשמועינן איזה לשון משמע מחיים ואיזה לאחר מיתה אבל קשה דאמאי הוצרך שמואל לתקן בגט דשכיב מרע לקמן בפרקין (דף עה:) אם ימות יהא גט ואם לאו לא יהא גט כיון דבסתם נמי חוזר אם עמד ומיהו י"ל דשמואל לא סבר כרב הונא אלא כרבה ורבא ומיהו קשה דהא אמרי' בחיהו נשך (ב"מ דף סו.) ההוא שכיב מרע דכתב גט לדביתהו אימנה אמרה ליה דביתהו אמאי קא מימנתא אי קיימת דידך אנא וקאמר דפטומי מילי מיהו ופריך פשיטא ואמאי פשיטא והא רב הונא אית ליה הכא אם עמד חוזר ע"כ נראה לר"ת שכ"מ שנתן גט ולא התנה דאם עמד אינו חוזר ולא דמי למתנת שכ"מ דאם עמד חוזר דמתנה אינה חלה כלל אלא לאחר מיתה אבל גט חל מחיים דדעתו שיחול מיד הלכך אינו חוזר אם לא פירש וגיטו כמתנתו דקאמר רב הונא אומר ר"ת מדקאמר גיטו ולא קאמר גט שכ"מ משמע דקאי אמתני' דמהיום אם מת מחולי זה וקאמר מה מתנתו אפילו בלא תנאי אם עמד חוזר אף גיטו באין תנאי אם עמד חוזר ממילא שאין כאן עוד תנאי כיון דעמד אע"פ ששוב חזר ונפל באותו חולי הראשון ומת רבה ורבא לא סבירא להו הא דרב הונא דאפי' עמד והלך בלא משענת כיון דשוב מת מאותו חולי אינו חוזר והוה גט דאי לא הוי גט אע"פ שמת מאותו חולי יאמרו שאין תנאי החולי הזה גורם אע"פ שהתנה שהרי מת זה מאותו חולי אלא מיתה גורמת ולכך לא הוי גט כשעמד ויש גט לאחר מיתה אבל השתא דעמד אינו חוזר כיון דמת מאותו החולי יאמרו שתנאי החולי גורם ולא מיתה ופריך אם אמרת אם עמד חוזר למה לי לפי' רש"י פריך מכ"ש דכיון דאמרת דאם עמד חוזר אף כשנתן גט סתם כ"ש דהיכי דפירש מהיום אם מת ולפי' ר"ת פריך בפשיטות: והא

אי א"ר יוסי בעל פה אי לא אמר ומי מספקא ליה והתנן [6]ה"ז גיטך אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש אינו גט ותני עלה [3]רבותינו התירוה להינשא ואמרי' מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בי דינא דשרו מישחא וסברי לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו אלא מספקא ליה אי הלכה כר' יוסי בעל פה או אין הלכה ומי מספקא ליה והאמר רבא ה"ז גיטיך אם מתי ושאני מת ה"ז גט כשאמות ולאחר מיתה אין זה גט היכי דמי אילימא דאמר לה מהיום ורבנן צריכא למימר והתנן מהיום אם מתי ה"ז גט ואלא לאו דלא אמר לה מהיום ור' יוסי ש"מ הלכה כר' יוסי לרבא פשיטא ליה לרב הונא מספקא ליה ואב"א לעולם דאמר לה מהיום ורבנן והני לישני איצטריכי ליה שאני מת כאם מתי דמי כשאמות כלאחר מיתה דמי ואיכא דמתני לה אסיפא זה גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום אמר רב הונא ולדברי ר' יוסי חולצת פשיטא מדסיפא לרבנן חולצת רישא נמי לר' יוסי חולצת מהו דתימא רבי יוסי בהא כרבי ס"ל דאמר גיטא מעליא הוי וחליצה נמי לא תיבעי קמ"ל דלא רבי סבר לה כר' יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כרבי רבי לא סבר לה כרבי יוסי דקתני כזה גט למעוטי דרבי יוסי ור' יוסי לא סבר לה כרבי דקתני כזה גט למעוטי דרבי רבי מאי היא [3]דתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט רבי יוסי מאי היא דתנן [7]כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מיכן ועד י"ב חדש כתבוהו בתוך י"ב חדש ונתנו לאחר י"ב חדש אינו גט ר' יוסי אומר כזה גט: זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק כו': [3]אמר רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו [4]אם עמד חוזר אף גיטו אם עמד חוזר ומה גיטו אע"ג דלא פריש [5]כיון דאמר כתובו אע"ג דלא אמר תנו [2]אף מתנתו כיון דאמר תנו אע"ג דלא קנו מיניה תנן זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומדים אותו אם מחמת חולי הראשון מת ה"ז גט אם לאו אינו גט וא"א אם עמד חוזר למה לי אומדנא הרי עמד אמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא שניתק מחולי לחולי והא עמד קתני עמד מחולי זה ונפל לחולי אחר והא הלך בשוק קתני הלך על משענתו

והא

בעל פה. כגון גבי גט שכתב בהלכתו וכשמוסרו לה אומר זה גיטיך אם מתי הלכך לא דמי לשטר שכיון שכתב התנאי אצל הזמן בשטר איכא למימר דזמן מוכיח דמהיום קאמר אבל על פה דלמא כי מסרייה מיהלה הדר ביה מזמן דשטרא ומסרייה מיהלה ע"מ לאחר מיתה הואיל ולא אמר מהיום:

אינו גט. דהא לא שייה גט עד י"ב חדש והו"ל גט לאחר מיתה: **כי דינא דשרו משחא.** ר' יהודה נשיאה שהמיר שמנן של עובדי כוכבים במסכת ע"ז (דף לז.): **אם מתי ושאני מת.** איזה משתי לשונות הללו דלשון תנאי הם: **כשאמות.** משמע לכשאמות יהא גט: **צריכא למימר.** הא בהדיא תנן לה במתני' מהיום אם מתי ה"ז גט: **ור' יוסי.** ואשמעינן רבא דבעל פה נמי אמרה ר' יוסי והלכתא כותיה: **דמתני לה.** לדרב הונא דלעיל: **ולדברי ר' יוסי.** דאמר כי לא אמר מהיום כמאן דאמר מהיום דמי: **חולצת.** דזמן הסטר הו"ל כמהיום וכי מסרייה מיהליה ואמר זה גיטך לאחר מיתה מספקא לן אי תנאה הוא אי חזרה הוא: **מדסיפא.** כי אמר מהיום ולאחר מיתה תנא מתני' חולצת לרבנן מכלל דלאחר מיתה לר' יוסי נמי חולצת דהא לרבי יוסי כמהיום ולאחר מיתה דמי ור' יוסי ורבנן לא מיפלוג אלא בהא לחודה דלר' יוסי בלא מהיום כמהיום ולרבנן יש חילוק: **ברבי ס"ל.** דאמר לקמן גט הוא ופליג אדרבנן וקסבר תנאה הוא והואיל ואשכחן לרבי דפליג אימא ר' יוסי נמי פליג דהא שמעינן ליה דמיקל בתנאי: **דקתני כזה גט.** במילתיה דרבי: **למעוטי דר' יוסי.** היכא דלא אמר מהיום דכיון דקתני כזה משמע דכי האי גוונא הוא דמכשר אבל בלאו מהיום פסול: **דקתני כזה גט.** ר' יוסי גבי תנאי לקמן (עו:) ועל כרחיך למעוטי אתא ולא אשכחן דלמעטיה אי לאו הא דמהיום ולאחר מיתה ולאשמועינן דאע"ג דגבי מתנה כשר התם הוא דהכי קאמר ליה גופא מהיום ופירי לאחר מיתה אבל בגט כיון דלאו לשון תנאי הוא הוא ליה ספק תנאה ספק חזרה: [1]**רבי יוסי מאי היא.** היכא קתני כזה גט: **ר' יוסי אומר כזה גט.** מדהוה ליה למימר אם לא באתי כתבו ותנו ואמר כתבו ותנו אם לא באתי ה"ק כתבו עכשיו ותנו אם לא באתי: [1]**והלך** גרסינן: **גיטו.** דשכ"מ כמתנתו: **מה מתנתו.** אמרינן בב"ב (דף קנא:) אם עמד חוזר: **אף גיטו אם עמד חוזר.** ולא מיבעיא היכא דאמר אם מתי דהא לא מת אלא אפילו לא אמר אם מתי אלא יהב לה גט אמתא אם עמד חוזר דמסתמא אדעתא דמיתה יהב לה והא לא מת: **אע"ג דלא אמר תנו.** כדתנן בהאומר התקבל (לעיל סה:) רבי שמעון אזורי אומר אף המסוכן כיון דאמר כתבו אף על גב דלא אמר תנו אדעתא למיתה קאמר: **הרי עמד.** ובטל הגט מאליו: **שניתק מחולי לחולי.** ואין זו עמידה אלא אם כן בא לכלל רפואה שעה אחת: **על משענתו.** נשען על מקלו ונעולם חולה הוא. והא דנקט הלך לאו משום דעמידה היא דמילף מינה אם עמד אינו חוזר אלא הא קמשמע לן טעמא דהלך הוא דבעי אומדנא אם מחמת חולי הראשון מת דאיכא למיחש הואיל והלך ניכל מאותו החולי ומת ממחולי אחר והוא אמר (ו) מחולי זה: [2]**אידך.** מי שלא הלך בשוק מסתמא אע"פ שניתק לחולי אחר יש בו מחולי הראשון ולא בעי אומדנא:

ממנתו

מסורת הש"ס

ו) כתובות ב: [לקמן עו: ע"ז לז.], ב) כתובות ב: [לקמן עו: [ע"ז לז. תוספתא פ"ה], ג) תוספתא פ"ה ע"ש קדושין עו: [לקמן עד:], ד) לקמן עו:, ה) לעיל סו., ו) כ"מ רבי מאי, ז) שיך למתני', ח) שיך לדף עג.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה על משענתו וכו' והוא אמר אם מתי ממולי זה:

מוסף רש"י

הרי זה גיטך אם לא באתי כו' אינו גט. ואם אין לו בנים זקוקה ליבם (כתובות ב:) דמיון דלא אמר מעכשיו, משמע לאחר כ"ב חדש יהא גט, והרי מת בתוך הזמן וצריכה ליבם (לקמן עו:) דהא לא אמר שיהא גט אלא עד י"ב חדש, והוא כבר מת ואינו יכול לגרש חקוקה ליבם אם אין לו בן, אבל אי אמר מעכשיו יהא גט אם לא באתי עד י"ב חדש ומת בתוך כך הרי זה גט ואינה זקוקה ליבם (ע"ז לז.). רבותינו התירוה להינשא. בלא חליצה להיות לאם לא באתי (כתובות ב:) דלפי עד גב דלא אמר מעכשיו, כמאן דאמר מעכשיו דמיא, דמסתמא מעכשיו קאמר לה (לקמן עו:). בי דינא דשרו מישחא. שמנן של עובדי כוכבים, והיינו ר' יהודה נשיאה שהיה בימי האמוראים, כן בנו של רבינו הקדוש, כדאמרינן במסכת ע"ז (לז.) מתמיך ואזיל ר' יהודה נשיאה אכתפיה דר' שמלאי סו' (לקמן עו:). כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו. לא לאנס נכתב זמנו לתוכו אם לא להודיע שמיום הכתיבה והמסירה הוא מגרשה אם לא יבא לאותו זמן, הלכך אע"ג דלא כתב זה גיטך מהיום אם לא באתי כו' כמאן דאמר מהיום דמי (כתובות ב:). מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט. לאה רש"י ומוסף רש"י לעיל עמוד ו.

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פ"ח מהל' זכייה הלכה יד סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' רנ סעיף ב:

לו ב מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה יא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמח סעי' טז:

לז ג מיי' פ"ח מהל' זכייה הלכה ב סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' רנ ס"ח:

תוספות רי"ד

דין לאפוקי מדר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו: **מתני'** הרי זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אינו גט ואם לאו אינו גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד תחזר אף גיטו אם עמד תחזר. פי' מתנתו דש"מ אע"ג דסתמא קא יהיב ולא פירש אם מתי אם עמד מחליו מתנתו בטלה דאגן סהדי דלא נתן אלא מחמת מיתה לא אם יבריא אף גיטו נמי אע"ג דיהיב לה בסתמא ולא פי' אם מתי אם עמד חתר שלא נתן לה אלא ע"ד מיתה לא ע"ד שיבריא

מתנאו מתנה. אם מת מחולי האחר דהא אמרת לאו עמידה היא וגבי גט דמתני' הוא דבעינן אומדנא משום דמחולי זה קאמר לה: **לא סבירא להו הא דרב הונא.** דהיכא דלא אמר לה אם מתי סבירא להו דאם עמד אינו חוזר: **גזירה שמא יאמרו יש גט לאחר מיתה.** דאי עמד חוזר אתו למימר לא הוי גט עד דמיית וקא חזיק דלכי מיית הוי גיטא ש"מ יש גט לאחר מיתה ואתי לאכשורי זה גיטיך לאחר מיתה ולא ידעו דכיון דלא פריש מידי להכי יהבינא ליהלה שיהא גט מעכשיו וע"מ שימות: **לא הוי גיטא.** דהא אדעתא דמיית יהב לה והא לא מת: **אינו גט.** דאונסא דלא שכיח הוא ולא מסיק אדעתיה ולא אמר אלא דימות ע"י החולי: **מאי שנא רישא כו'.** אי אונסא דלא שכיח אסיק אדעתיה רישא נמי ליהוי גיטא דהא מתוך אותו חולי מת דמחולי זה לא משמע אלא מתוך חולי זה: **שלחו מחם.** על ידי מעשה שאירע באחד שאמר אם לא אעמוד מחולי זה ואכלו ארי ושלחו הדבר לארץ ישראל והשיבו אין לנו שיהא גט דאונסא דלא שכיח לא אסיק אדעתיה: **קביל עליה.** המוכר: **כל אונסא דמסיליד כה.** שיפלה את הלוקח: **אפיקו כה נהרא.** זוה המלך שיעבירו את הנהר דרך אותה שדה: **שפי ליה.** העמידה לפניו בשופי: **ואימא מרישא.** אדמותבת לי מסיפא תסייע לי מרישא: **לא אימר כי מדרשא.** במקום ישיבת תלמידי חכמים שיתלוה: **זיל בתר סברא.** ומסתבר דאונסא דלא שכיח לא אסיק אדעתיה: **זכון שומשמין.** לקחו שומשמין: **אגור מלחי.** שכרו להם ספנים להוליכם לביתם: **קבילו עלייהו.** המוכרים: **כל אונסא דמסיליד.** עלייהו בדרך: **אסתכר נהר מלכא.** ולא יכלו ספינות לעבור שעשו בו סכר שקורין אישקלוש"ת: **אמרו להו.** רב פפא ורב הונא למוכרים אגורו חמרי כו': **קאקי חיורי.** חוזים לבנים לפי שהיו זקנים: **משלחי גלימי.** מפשיטין בגדי אנשים כלומר פוסקים עליהם דין להמתן: **מתני' לא תתייחד עמו.** זה שנתן גט ואמר לה מהיום אם מתי לא תתייחד עמו שמא יבא עליה דאיכא למ"ד חיישינן שמא בעל לשם קדושין ונריכה גט שני ונמצאת דלא חייס נמי מ"מ פנויה היא ואסור להתייחד עם הפנויה[ט]:

אפי' על פי עבד אפי' ע"פ בה בשפחתה [ז]מה היא באותן הימים רבי יהודה אומר כאשת

והא קא משמע לן דהלך על משענתו. פי' בשלמא כדקס"ד דהלך ממש ואם עמד אינו חוזר ניחא דנקט הלך לרבותא אע"ג דהלך ממש צריך לומדנא כיון דעמד אינו חוזר אבל למאי דקאמר דהלך לאו ממש אלא על משענתו אם כן פשיטא דצריך לומדנא ולהכי קאמר קמ"ל דהלך על משענתו כו': **מאי שנא רישא ומ"ש סיפא.** דיוקא למי מפרש טעמא רבה אינא דבריש הרי לא מת מחולי זה אבל בסיפא אם לא יעמוד קאמר והרי לא עמד דלא עמד משמע בין ע"י החולי בין ע"י דבר אחר אבל גמרא שלו אינו סובר חילוק זה אלא בכולם משמע ליה שימות מתוך חולי זה:

איתיביה רבינא לרבא אם לא אעמוד מחולי זה ונפל עליו הבית. תימה מאי פריך ליה רבינא לרבא מגט הא אית ליה לרבא בפרק קמא דכתובות (דף ג:) לישנא קמא שהוא עיקר כדמוכח בהשולה (לעיל דף לד.) דאין טענת אונס בגיטין כדמפרש התם משום נטועות ומשום פרוצות ומאי מהדר ליה רבא נמי ואימא מרישא דאינו גט והא סבר רבא התם דאין טענת אונס בגיטין ואפי' באונסא דלא שכיח איירי התם דשכיח אמרינן התם דלכ"ע אין אונס דמייתי מהא דפסקיה מברא ודאי אונס דשכיח שאני דהוה ליה לאסוקי אדעתיה ואור"י דאיכא שלשה גווני אונס דאונס דשכיח לגמרי לכ"ע אין אונס ואונס דלא שכיח כלל כגון דשמעתין אפילו לרבא יש אונס אפילו בגיטין דליכא למיגזר משום נטועות דסברא דאינס כיון דלא שכיח כלל ומשום פרוצות נמי לא גזור רבנן כיון דלא שכיח כלל ופלוגתא דאין טענת אונס היינו בשכיח ולא שכיח ועוד אור"י דאפילו הוי הכא אונס שכיח כי ההוא דכתובות פריך שפיר רבינא דדוקא גבי אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש אמרינן אין טענת אונס בגיטין משום נטועות ומשום פרוצות אע"ג דלא אסיק אדעתיה אונס דלא שכיח מ"מ הוי בכלל משמעות לשונו דאם לא באתי משמע בכל ענין שלא יבא אבל אם אם מת מחולי זה אז לא יעמוד מחולי זה משמע שרוצה לומר שאם ימות ע"י החולי יהא גט אבל אם ימות מחמת דבר אחר לא יהא גט ולהכי פריך רבינא דאם איתא דלא אסיק אדעתיה אונס דלא שכיח משום נטועות ופרוצות אין לנו לומר שיהא גט דדמי לאוכל ואיטולא דכיון דבכלל משמעות לשונו נמי לא הוי נפילת בית אז נשיכת נחש אלא ודאי כל אונס מסיק אדעתיה וכיון דאסיק אדעתיה דעתו לפוטרה בכל ענין שימות ומתוך חולי זה הוא קאמר ולא מחמת חולי זה ורבא מהדר ליה דמשונאם היא דהא קשיא רישא לסיפא ולא משום סייעתא דנפשיה קאמר: **לא** תתייחד עמו **אלא בפני עדים.** לפי' הקונטר' ניחא דפריש מה היא באותן הימים מילתא באפי נפשה היא אבל בזה גיטיך מהיום אם מתי דרישא לכ"ע הוי גט משעת נתינה לפיכך אתי שפיר דתלי בגמרא טעמא דמתניתין דלא תתייחד משום חשש קדושין ולא משום גט ישן שהרי כבר היה גט משעת נתינה אבל לפי' ר"ת ור"ח דמפ' דמה היא באותן הימים קאי ארישא אמהיום אם מתי ואפילו הכי אינו לרבי יהודה הרי היא כאשת איש לכל דבריה ואינה מגורשת עד שעה אחת סמוך למיתה וקשה לר"י דא"כ אמאי תלי טעמא בגמרא משום חשש דקידושין כיון דעדיין אינה מגורשת ואור"י דודאי לרבי יהודה הוי טעמא משום גט ישן אבל לרבי יוסי דאמר מגורשת ואינה מגורשת ולרבי מאיר דאמר בגמרא דבעלתה תלויה איכא למיחש לקדושין[ט]: לאוה

[א] מתני' לא תתייחד עמו אלא בפני עדים אפילו עבד אפילו שפחה חוץ משפחתה מפני שלבה גם בשפחתה ומה היא באותן הימים

[ב] כל אונסא דמתיליד אתו לקמיה דרבא [א"ל] קאקי חיורי משלחי גלימא דאינשי אונסא דלא שכיח הוא והלכתא כרבא: מתני' לא תתייחד עמו אלא בפני עדים אפילו עבד אפילו שפחה חוץ משפחתה מפני שלבה גם בשפחתה ומה היא באותן הימים

[ג] נרשה דל"ל דלא שכיח הוא ולאו אדעתיה לאתנויי עליה וכו'.

[ד] כתובות ג. ב"ב מח: יבמות ל: קי. לעיל לג., [ה] תוספפתא רפ"ה ע"ש, [ו] [סנהדרין ח: וש"נ], [ז] [ל"ל אגורא פי' כמו על כל נדותיו והן גפי הנהרות. ערוך], [ח] כתובות פה., [ט] כתובות מ:, [י] לעיל כה:, [כ] [ע"ז לו:], [מ] [וע"ע תוס' כתובות מ: ד"ה לא], [נ] לעיל לא.

לעזי רש"י

אישקלרוש"א. מנעול.

מוסף רש"י

כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש. תולה בדעת חכמים, דהא כדת משה ושראל קאמר (יבמות צ:) כל המקדש אשה על דעת שהנהיגו חכמי ישראל בישראל הוא מקדשה, שיהיו קיימין קידושין לפי דברי חכמים ויהיו בעלים לפי דברי חכמים על ידי גיטין שהכשירו חכמים (כתובות ג. וכעי"ז לעיל לג.). **ואפקעינהו רבנן.** על ידי גט זה, לקידושין מיניה. ושויטנו למעות דקידושין מתנה למפרע, להפקר בית דין הפקר (יבמות צ:) כשיגא גט מה אחריהם (כתובות ג.), תינה. למימר אפקעתא, דקדיש בכספא. דגמא גט זה עוקר הקדושין ועושה מעות ממנה מעיקרן (שם וכעי"ז יבמות שם) לו: להפקר בית דין הפקר גבי ממון וכאילו קדשה בגזל וכמתה דמיה, דלא הוו קדושין (רשב"ם ב"ב מח:). **קדיש בביאה** דקי"ל בקדושין (ד:) מני יקח איש אשה וכעלה, דאשה מתקדשת נמי בביאה (לעיל לג.) **מאי איכא למימר.** נשלמא על ידי גט כשר, אע"פ שהקידושין קיימים עד עכשיו, גזירת הכתוב הוא שהגט כותבו ומתיר ליסורו מכאן ולהבא, אבל זה שאינו גט מן המורה ואתה מבשרו מפני דעתו של זה שקדשה על דעת חכמים ונעשו על פי חכמים, צריך אתה לומר שמעיקרן לא יהו קידושין, ואי קדיש בגיאה ואתה עוקר קידושין למפרע מה תהא על ביאתו (כתובות ג.) מאי אפקעתא איכא למימר, הא ביאה מאי שויה (יבמות צ:). **שוירה רבנן לבעילתו בעילת זנות.** כיון דבדעתא דרבנן תלה, ורבנן אמור דמי יהיב לה גט כי הא מבטל ביאה לחיסורי בעילת זנות. (שם ושם וראה רש"י ותוספ' רש"י לעיל לג.). **קאקי.** חוזים, חיורי. על שם שקונים היו, **משלחי גלימי דאינשי.** מפשיטין טליתות האנשים (כתובות פה. ועי"ש בגליון הש"ס). **לא תתייחד עמו אלא בפני עדים.** שכיב מרע שכתב ומסר גט לאשתו על מנת שאם מת יהא גט למפרע ולא תחקוק נחליצה, לא תתייחד עמו שמא יבא עליה והוה ליה גט ישן, ומגו דיש הלל אוסרין לפעול כגון ישן ואחהו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה, וטעמא גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לנתה (כתובות כז:). **ואפילו על פי עבד.** דיה נעבד שהיה עמה (שם). **שלבה גם בה בשפחתה.** ומשמע בפניה (שם). **מה היא באותן הימים.** זה גיטך מעכשיו אם מתי מחולי זה הרי זה גט אם מת מאותו חולי, מה היא כל ימי החולי (לעיל בה:).

עין משפט נר מצוה

לח א מיי' פ"ע מהל' גירושין הלכה יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמה סעי' ז:

לט ב מיי' פ"ח מהל' זכייה ומתנה הלכה כה סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' רל סעיף ב:

מ ג מיי' פ"ט מהלכות גירושין הלכה טז סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמה סעיף ד:

מא ד ה מיי' שם הלכ' ח טוש"ע שם סעיף ו:

מב ו מיי' פי"ט מהל' ממכיה הלכה ה סמג לאוין קע טוש"ע מ"מ סי' רכה סעי' ג וסעי' ד:

מג ז מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמה סעי' כ:

תוספות רי"ד

רבה ורבא לא ס"ל להא דרב הונא גזירה שמא יאמרו יש גט לאחר מיתה. פי' היכא דיהיב לה גט סתם הוי גט ואע"פ שעמד שאם אחה אומר שלא יהא גט אלא אם ימות יאמרו יש גט לאחר מיתה ויכשירו אע"ג דאמר לה זה גיטך אם מתי ולא ידעו דכיון דלא פירש מידי להכי יהביה ניהלה שיהא גט מעכשיו אם ימות: ומי איכא מידי דמדאורייתא לא הוי גיטא ומשום גזירה שמא יאמרו יש גט לאחר מיתה שרינן אשת איש לעלמא אין מאן דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקדושין מיניה והלכתא כרבה ורבא והכי אמרינן לקמן בפרקין אתקין שמואל בגיטא דש"מ אם לא מתי לא יהא גט ואם מתי יהא גט ואם לא מתי [לא] יהא גט למימרא שאם יתנו בסתם מיד הוי גט: א"ר אלעזר משמיה דרב ש"מ שניתק מחולי לחולי מתנתו מתנה: ת"ר הרי זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה ונפל עליו בית או נשכו נחש או אכלו ארי אינו גט פי' דאונסא דלא שכיח ס) אדעתיה לאקנויי עליה דלא להוי גיטא אם יאנס ואדעתא דהכי לא גמר ומקניה. ההוא גברא דובין ארעא לחבריה קביל עליה כל אונסא דמתיליד לסוף אפיקו בה נהרא. פי' צוה המלך שיביאו הנהר דרך עליה. אתו לקמיה דרבינא א"ל זיל שפי ליה דהא קבילתו עליייכו כל אונסא דמיתליד אתו לקמיה דרבא אמר להו קאקי חיורי משלחי גלימי דאינשי אונסא דלא שכיח הוא: **מתני'** לא תתייחד עמו אלא בפני עדים אפילו עבד אפילו שפחה חוץ משפחתה מפני שלבה גם בה בשפחתה ומה היא באותן הימים רבי יהודה אומר כאשת איש כל אונסא דמתיליד אתו לקמיה דרבא [א"ל] קאקי חיורי משלחי גלימא דאינשי אונסא דלא שכיח הוא והלכתא כרבא: **מתני'** לא תתייחד עמו אלא בפני עדים אפילו עבד אפילו שפחה חוץ משפחתה מפני שלבה גם בשפחתה ומה היא באותן הימים

ראוה שנתייחדה עמו באפילה. בהזורק (לקמן דף פפ.) תנן המגרש את אשתו ונמצא בפונדקי ונסמוך מייתי לה ר"ה נתייחדה עמו באפילה כדמשמע הכא: **נתן** לה בכפים חוששין משום זנות. א) פי' אפילו ראוה שנבעלה כיון שנתן לה כספים פרש"י דבזנות אין שייך לשון חוששין דלכהונה כבר נפסלה שהרי היא גרושה ולתרומה לא מיפסלא בת כהן אלא בגיאת עבירה שנבעלה לכותי אבל נתין ממזר ואגב קידושין נקט חוששין ומיהו לרבי אלעזר דאמר ב) פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות ג) עשאה זונה נקט נמי שפיר חוששין בזנות ומיהו סתמא דתלמודא ביבמות (דף פפ.): לא אשכח משנה לו בריתא כרבי אלעזר: **אם** כן **מאי אף.** דהני תרי מילי סתרן אהדדי דאי חוששין לזנות אין חוששין לקדושין: **תנא** ובלבד שימות. **פי' בקונטרס** הא דקאמר רבי יוסי מגורשת ואינה מגורשת היינו אם מת לבסוף וכשעת מיתה הויא מגורשת גמורה כדאמרינן ולבי מיית הוי גיטא אבל אם לא מת אינגלי מילתא דלאו גיטא הוא וחייב חטאת וטעמא דרבי יוסי מפרש הקונטרס בסמוך משום דאין בריה ולא אמרינן לכשמת הוברר הדבר שמתחלה היו אותן שעות רחוקות מן המיתה והיתה אשת איש בודאי אלא אין בריה ומחשבה משעת נתינה ועד שעת מיתה ספק גרושה ואין נראה לרבינו יצחק דאי סבר אין בריה א"כ היכי דעד שעת מיתה הויא ספק מגורשת אע"ג שהוברר הדבר לבסוף שאותן שעות היו רחוקות מן המיתה משעת מיתה ואילך נמי לא תהא מגורשת ודאי אע"פ שהוברר הדבר לבסוף שאותה שעה היתה סמוכה למיתה כיון דבשעה שהיה לבו לחול לא היה מבורר ועיין בריש פרק כל הגט (דף כה:) דייקינן בהדיא דיש בריה כיון דכי מיית הוי גט ואפילו לא מת מאותו חולי יהיה לנו לומר שתהא מגורשת מספק כל אותם הימים ולא נאמר הוברר הדבר אלא אם כן נאמר הוברר הדבר לבסוף אלא מגורשת מספק דמספקא לן אם חלין הגירושין משעת נתינה כר' מאיר או חלין שעה אחת קודם מיתה כר' יהודה וכן פירש ריב"ם: **אמר** רבה באומר מעת שאני בעולם. פי' בקונטרס שאמר בפירוש הרי זה גיטך מעת שאני בעולם ומילתא באפי נפשיה היא ולא קאי אריש אהרי זה גיטך מהיום אם מתי דהתם לכולי עלמא מגורשת משעת נתינה ואין נראה לר"ת דליתנא דמה היא באותן הימים משמע דקאי אמאי דאיירי לעיל ועוד אומר רבינו יצחק דבתוספתא בהדיא משמע דקאי אמהיום אם מתי דקתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה הימים שבינתים בעלה זכאי במליאתה כו' ומייתי פלוגתא דהכא תנאי דבסמוך ונראה לר"ת כמו שכתב בפי' רבינו חננאל נעשה כאומר בכ"ף מעת שאני בעולם ג) כלומר מהיום דקאמר היינו מחיים שדעתו לאחר הגט כל מה שיוכל רק שיחול מחיים שעה אחת סמוך למיתתו ואע"ג דקאי אריש אמהיום אם מתי פריך שפיר והא אין גט לאחר מיתה כיון דקתני הרי היא כאשת איש לכל דבריה א"כ אין גט אל משעת נתינה אלא לאחר מיתה אע"ג דאמר מיד משעת נתינה ואינה מגורשת אינה מגורשת ודאי אלא משעת מיתה ואילך והא אין גט לאחר מיתה ות"ת והא דאמר') כל היולא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשתו ופירש בקונטרס שהיה כותב גט על תנאי אם

כאשת איש לכל דבריה רבי יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת: **גמ'** ת"ר ד) ראוה שנתייחדה עמו באפילה או שישנה עמו תחת מרגלות המטה אין חוששין שמא נתעסקו בדבר אחר ה) וחוששין משום זנות ואין חוששין משום קדושין רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף (ו) חוששין משום קידושין מאי קאמר אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ה"ק ראוה שנבעלה חוששין משום קידושין נתן לה כספים חוששין משום זנות דאמרי' באתננה נתן לה ואין חוששין משום קידושין רבי יוסי בר' יהודה אומר אאף בזו חוששין משום קידושין כמאן אזלא הא דאמר ז) רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מחלוקת כשראוה שנבעלה אבל לא ראוה שנבעלה דברי הכל אין צריכה הימנו גט שני כמאן כדברי הכל מתקיף לה אביי מידי כספים קתני אלא אמר אביי ה"ק ראוה שנבעלה חוששין משום זנות ואין חוששין משום קידושין ר' יוסי ברבי יהודה אומר אף חוששין משום קידושין כמאן אזלא הא דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת כשראוה שנבעלה אבל לא ראוה שנבעלה דברי הכל אין צריכה הימנו גט שני כמאן כר' יוסי בר' יהודה מתקיף לה רבא א"כ מאי אף אלא אמר רבא ה"ק ח) רבי יוסי בר רבי יהודה אומר אף לא ראוה שנבעלה חוששין משום קידושין כמאן אזלא הא דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת כשראוה שנבעלה אבל לא ראוה שנבעלה דברי הכל אינה צריכה הימנו גט כמאן דלא כחד: מה היא באותן הימים רבי יהודה אומר כאשת איש לכל דבריה ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת: תנא ובלבד שימות ולבי מיית הוי גיטא והא קיימא לן דאין גט לאחר מיתה אמר רבה באומר מעת שאני בעולם: תנו רבנן ט) ימים שבינתים בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומטמא

כאשת איש. והכא עליה במזיד בתנן ובשוגג בחטאת ואע"ג דמת מאותו חולי לפי שלא גירשה אלא סמוך למיתה ובגמ' מוקי לה באומר לה במסירת הגט הרי זה גיטך והתגרשי בו מעת שאני בעולם אם מתי הלכך רבי יהודה סבר סמוך למיתה הוא דהוי גט ומקמי הכי אשת איש היא ורבי יוסי סבר מכי יהב לה גיטא כל שעתא מספקא לן במעת שאני בעולם הלכך פסיקא היא והכא עליה בחשש תלוי: **גמ' בדבר אחר.** בחשמים: **וחוששין משום זנות.** שמא בא עליה ולקמן פריך מאי קאמר: **ואין חוששין.** שמא בעל לשם קידושין להגריכה גט שני: **מאי קאמר.** קתני אין חוששין שמא נתעסקו בדבר אחר והדר תני וחוששין משום זנות: **חוששין משום קידושין.** ולריכה גט שני משום קדושין ואין כאן טעם גט יפן (ב) שכבר מסרו לה קודם לכן אלא טעם קידושין הללו מצריכין אותה גט: **נתן לה כספים.** אחר בעילה: **חוששין משום זנות.** כלומר תולין ביאה זו בזנות: **ואין חוששין לקדושין.** להצריכה גט דאי לשם קדושין בעל לא הוה יהיב לה אתנן. והאי חוששין דזנות לאו דווקא דמאי חששא איכא אי משום כהונה הא גרושה היא ונפסלה ואי לתרומה בת כהן לא מיפסלא אלא בגיאת עבירה כגון כותי חלל נתין וממזר והנך דמפרש ביבמות ו) ובקידושין ו) אלא איידי דנקט אין חוששין בסיפא נקט לשון חוששין בריש: **אף בזו.** שנתן לה כספים חוששין משום קידושין דלמא הני כספים נלו אתנן מינהו אלא מתנה: **כמאן אזלא הא.** דאוקי רבי יוחנן בהזורק (ג) מחלוקת ב"ש וב"ה במגרש את אשתו ונמצא עמו בפונדקי ונמצא אבל לא ראוה שני בגרושה אבל לא ראוה שנבעלה לא ראוה לא חיישינן: **כמאן דדברי הכל.** דבין לת"ק בין לר' יוסי אמרינן היכא דלא ראוה לא חיישינן והיכא דראוה חיישינן אי לאו משום כספים: **מידי כספים קתני.** אי אתנייה לתנא כספים לא הוה טעי בגירסא למינסייה לגמרי: **אף חוששין.** לקמיה פריך מאי אף: **כמאן אזלא הא.** דאוקי ר' יוחנן אליבא דב"ה דהיכא דראוה צריכה גט: **כרבי יוסי בר' יהודה.** דאילו לת"ק לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה דלא שייך ב"ה וספיס כב"ש אבל רבי יוסי סבר לה כרבי יוחנן ולא כמאן דמוקי פלוגתייהו אף בשלא ראוה שנבעלה דהא הכא כי לא ראוה כולהו מודו דלא חיישינן: **מאי אף.** דהא חוששין דזנות לאו דווקא חוששין אלא קולא היא לומר תולין אותה בזנות ואין חוששין לקידושין ור' יוסי הוה ליה למימר חוששין לקידושין ואין תולין להקל בזנות: **אף לא ראוה כו'.** דכיון שראוה שנתיחדה עדי היחוד הן הן עדי ביאה דכיון דגייסי אהדדי חוששין לביאה: **דלא כחד.** דאי לת"ק אפי' ראוה נמי האמר תולין בזנות ואינה צריכה גט ואי לרבי יוסי כי לא ראוה נמי קאמר חוששין וסבירא ליה כמאן דמוקי התם פלוגתייהו בשלא ראוה וקמ"ל דלא ב"ה גט: **תנא ובלבד שימות.** אבל אי לא מת אינגלי מילתא דלאו גיטא הוא וחייב חטאת: ופרכינן בין לר' יוסי דמשוי לה אשת איש ספק בין לרבי יהודה דמשוי לה אשת איש ודאי ולבי מיית היכי הוי גיטא הא לדידהו לא הוי גט למפרע משעת מסירה אם כן לא הוי גט עד לאחר מיתה: ומשני **אמר רבה.** מתני' לאו באומר מהיום אם מתי דהכא ודאי לבי מיית אינגלי מילתא דהוי גט משעת נתינה והכא עליה פטור אלא באומר מעת שאני בעולם להוי גט לרבי יהודה סמוך למיתה חייל גיטא ומעיקרא אשת איש היא ורבי יוסי סבר משעת נתינה מספקא לן דלמא זו היא שעה הסמוכה למיתה והוי גט ספק ואע"ג דחיי טפי אין בריה: **שבינתים.** בין נתינה למיתה: ומטמא

יש בריה ולרבי יוסי אין בריה: ת"ר ימים שבינתים בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה

מד א מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה י' סמג עשין נ טור ש"ע אה"ע סימן קמט סעיף ג:

תוספות רי"ד

ר' יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבר ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת. פי' לא תתייחד עמו אלא בעדים שמא יבא עליה ויתבטל הגט ותהא צריכה גט שני לבעילה זו ולקמן בפ' הזורק פליגי ב"ש וב"ה במגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי ומצרכי לה ב"ה גט שני ואע"פ שהגט זה אינו גומר אלא לאחר מיתה כיון דאמר מהיום אם מתי למפרע הוא קונה ואינו פוטר הביאה שעשה בה לאחר מיכן הלכך אם יבא עליה צריכה ממנו גט שני: ומה היא באותן הימים. פי' בעל כרחיה פשטא דמתני' הכי משמע דקאי אמתני' דלעיל דתנן מהיום אם מתי מעכשיו אם מתי ועלה קאי מה היא באותן הימים שאם נתן ראובן גט לאשתו באחד בניסן ואמר לה מהיום אם מתי ולא מת אלא בא' באייר מה היא כל ימי ניסן ר' יהודה אומר כאשת איש לכל דבריה. פי' דקסבר ר' יהודה לא קנה הגט אלא בשעת המיתה אבל כל ימי ניסן היא אשתו גמורה וחבא עליה בשגגה מביא חטאת קבועה. ר' יוסי אומר מגורשת וכו'. פי' גם ר"י סובר שאין הגט גט אלא בשעת מיתה מיהו כל ימי ניסן לא דיינינן לה כאשת איש גמורה לחייב הבא עליה בחטאת קבועה אלא ספק אשת איש והבא עליה מביא אשם תלוי: תאנא ובלבד שימות פי' התם פליג ר' יוסי על ר' יהודה אבל אם הבריא ולא מת אגלאי מילתא דכל אותן הימים אשת איש גמורה היא שהרי בטל הגט מעיקרו ומקשה ולבי מיית הוי גיטא והא ק"ל אין גט לאחר מיתה פי' היכי עבדי לה ר' יוסי ור' יהודה אשת איש כל ימי ניסן אטו כי מיית הוי גיטא והא אין גט לאחר מיתה אלא ודאי למפרע קונה הגט וכיון דלמפרע קונה הגט והוא אמר לה מהיום איגלאי מלתא שכל ימי ניסן היתה מגורשת ולמה מחזיקה ר' יהודה אשת איש גמורה ור' יוסי מחזיקה בספק ה) אמר רבא נעשה כאומר לה מעת שאני בעולם. פי' אע"פ שאמר לה מהיום קסבר ר' יהודה ור' יוסי אגן סהדי שלא רצה לגרשה אלא לאחר מיתה כדי שלא תהיה זקוקה ליבם ומפני שאין גט לאחר מיתה אמר לה מהיום ודי לנו בשעה א' סמוך למיתה שיקנה הגט באותה שעה ולא יהא גט לאחר מיתה הלכך אע"ג דאמר לה מהיום לא נחכוון להקנותו לה אלא שעה א' סמוך למיתה ומפני שכל שעה ושעה היא בספק שמא עכשיו ימות ונמצא שזאת היא שעת קנין הגט נחלקו בדבר זה ר' יהודה ור' יוסי דר' יהודה סבר אע"פ שבעת הבעילה היא בספק כיון שלא מת מיד אלא חיה עד א' באייר הוברר הדבר

גליון הש"ס

תוס' ד"ה נתן לה בכפ"' וכו' עשאה זונה נקט. ע' יבמות ד' סט ע"א תד"ה לא פוסלין:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ר' יוסי ברבי יהודה אומר אף בזו חוששין: (ב) רש"י ד"ה חוששין וכו' גט יפן נ"ב לקמן דף עט ע"א: (ג) ד"ה כמאן וכו' בהזורק נ"ב דף פפ:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה נתן לה כספים חוששין משום זנות פי' אפילו לאוס וכו' עד סופו. עיין סנהדרין ד' נ ע"ב תוס' ד"ה מ"ל ובת כהן וכו' ושוב ראיתי בספר מתנה לאונן ביבמות ד' סא ע"א עמד בזה:

מוסף רש"י

מחלוקת כשראוה שנבעלה. ב"ש סברי אדם עושה בעילתו בעילת זנות וכל כמה דלא אמר הריני נועל לשם קדושין לא אמרינן לשם קדושין בעל וב"ה סברי אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות (לקמן פא.).

תוספות רי"ד (המשך)

שכל חודש ניסן היתה אשת איש גמורה ולא קנה הגט אלא באותה שעה שהיתה סמוכה למיתה וקסבר ר' יהודה יש בריה ור' יוסי ג) בדאין בריה אלא כיון שבשעת הבעילה היה הדבר בספק הבא עליה מביא אשם תלוי שכפי המעשה שבאותה שעה אנו דנין אותו ואע"פ שנתחבר לאחר מיכן שאין זו שעת קנין הגט לא סמכינן אבריה אלא כשעת הבעילה אנו דנין אותו ואין זה דומה לספק חלב המתחייב אשם תלוי ואם מתברר לאחר מיכן מביא חטאת דהתם אם אצלו היה ספק היה יכול להתברר מאחרים אבל זה הספק אין אדם בעולם שיכול לברורו שמי יודע אם ימות מיד ותהיה זו השעה של קנין הגט או לא ימות מיד ההלכך אע"פ שהוברר לאחר מיכן שלא מת מיד לא סמכינן אבריה אלא כעת הבעילה אנו דנין אותו והכי אמרי' לעיל בפ' כל גט בגמ' דבבריה פליגי רבי יוסי ורבי יהודה דלרבי יהודה

ה) גירסת רבינו כני' הר"ת שהוכא בתוס' כאן ד"ה אמר. ו) נ"ל ור' יוסי סבר דאין בריה אלא כיון שבשעת הבעילה וכו'.

ומטמא לה כללו של דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שאינה צריכה הימנו גט שני דברי ר' יהודה ר"מ אומר בעילתה תלויה ר' יוסי אומר בעילתה ספק וחכ"א [א]מגורשת ואינה מגורשת ובלבד שימות מאי איכא בין ר"מ לרבי יוסי אמר רבי יוחנן אשם תלוי איכא בינייהו לר"מ לא מייתי אשם תלוי ולר' יוסי מייתי אשם תלוי וחכ"א מגורשת ואינה מגורשת חכמים היינו רבי יוסי איכא בינייהו דרבי זירא [א]דאמר רבי זירא אמר רבה בר ירמיה אמר שמואל [ב]כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה: **מתני'** [ג]הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ותתן ע"מ שתתני לי מיכן ועד שלשים יום אם נתנה לו בתוך שלשים יום מגורשת ואם לאו אינה מגורשת אמר רבן שמעון בן גמליאל מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו ה"ז גיטך ע"מ שתתני לי איצטליתי ואבדה איצטליתו ואמרו חכמים תתן לו את דמיה: **גמ'** מאי ותתן [ג]רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר לכשתתן מאי בינייהו איכא בינייהו שנתקרע הגט או שאבד רב הונא אמר והיא תתן [ד]אינה צריכה הימנו גט שני רב יהודה אמר לכשתתן צריכה הימנו גט שני ותנן נמי גבי קידושין כי האי גוונא דתנן [ג][ה]האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים זוז הרי היא מקודשת ויתן ואיתמר מאי ויתן רב הונא אמר והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן מאי בינייהו איכא בינייהו [ו]שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר רב הונא אמר והוא יתן [ז]תנאה בעלמא הוא מקיים תנאיה ואזיל רב יהודה אמר לכשיתן לכי יהיב לה הוא דהוו קידושין השתא לא הוו קידושין וצריכא דאי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב הונא והוא יתן משום דלקרובה קאתי אבל גבי גירושין דלרחוקה קאתי אימא מודה ליה לרב יהודה ואי אשמעינן גבי גירושין בהא קאמר רב הונא והיא תתן משום דלא כסיף למיתבעה אבל גבי קידושין דכסיפא למיתבעיה אימא מודי ליה לרב יהודה ואי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב יהודה לכשיתן משום דכסיפא למיתבעיה אבל גבי גירושין דלא כסיף למיתבעה אימא מודה ליה לרב הונא ואי אשמעינן גבי גירושין בהא קאמר רב יהודה לכשתתן משום דלרחוקה קאתי אבל גבי קידושין דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לרב הונא צריכא מיתיבי [ז][ח]ה"ז גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז אע"פ שנקרע הגט או שנאבד מגורשת [ט]ולאחר לא תנשא עד שתתן ועוד תניא [ס][י]ה"ז גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ומת נתנה אינה זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם רבן שמעון בן גמליאל אומר נותנת לאביו או לאחיו או לאחד מן הקרובים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר לי ולא ליורשי ומר סבר לי ואפילו ליורשי דכ"ע מיהא תנאה הוי תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה הא מני רבי היא [י]דאמר רב הונא אמר רבי [כ]כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי ופליגי רבנן עליה ואנא דאמרי כרבנן [ז]וא"ר זירא כי הוינן בבבל אמרינן הא דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי פליגי רבנן עליה כי סליקי אשכחתיה לרבי אסי דיתיב וקאמר משמיה דרבי יוחנן הכל מודים באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא במהיום ולאחר מיתה והתניא

ומטמא לה. אי כהן הוא: **שאינה צריכה הימנו גט שני.** אם מת דסמוך למיתה הוי גט: **בעילתה תלויה.** הדבר תלוי עד שימות או עד שיעמוד מחולי זה אם מת מן החולי הבא עליה פטור דלר' מאיר משמע ליה מעת שאני בעולם היינו משעת נתינה וה"ק לה ה"ז גיטך מעת שאני בעולם אם מתי הלכך כשמת איגלאי מילתא דגרושה הואי בשעת ביאה ואם לא מת הבא עליה בחטאת: **רבי יוסי אומר בעילתה ספק.** לכשימות דמשמע ליה מעת שאני בעולם ומיהו מספקא לן על שעת ביאה אי גרושה הואי אי לא שמא זו היא שעה הראויה ליסמך למיתה שמא אינה זו ואינה גרושה הילכך אם ימות מביא הבא עליה אשם תלוי ואם לא ימות בחטאת ודאי: **מגורשת ואינה מגורשת ובלבד שימות.** והיינו נמי כרבי יוסי דמייתי אשם תלוי דספיקא משוו לה ולקמן מפרש מזוני איכא בינייהו: **לא מייתי אשם תלוי.** אם ימות אלא פטור לגמרי כדפרישית לעיל: **ולר' יוסי.** אם ימות מביא זה אשם תלוי: **איכא בינייהו דר' זירא.** כלומר איכא בינייהו מזוני וכדר' זירא ולא דפליגי בדר' זירא דתרוייהו אית להו דרבי זירא ומשום הכי לא קרי לה רבי יוסי מגורשת ואינה מגורשת דקסבר לית לה מזוני ואע"ג דר' יוסי דמתני' תנא מגורשת ואינה מגורשת תרי תנאי ואליבא דרבי יוסי והיינו חכמים דברייתא: **מתני' מעשה בצידן.** בגמ' [ח] פריך מאי תנא דתנא מעשה: **גמ' שנתקרע הגט.** קודם מתן מעות: **והיא תתן.** תנאי בעלמא הוא וכי מקיימא ליה איגלאי מילתא דמשעת נתינה גיטא הוי דכל ע"מ מעכשיו הוא וע"מ כן דליקיים: **צריכה גט שני.** דלכשתתן כבר אזל ליה גיטא: **שפשטה ידה כו'.** קודם מתן מעות: **מקיים תנאיה ואזיל.** והוו קידושיו קידושין למפרע ושל שני אינו כלום: **דלקרובה קאתי.** הילכך מעכשיו קאמר לה משעה שחפץ בה: **אבל גט דלרחוקה קאתי.** ומסתמא בקושי הוא מגרשה הילכך לכשתתן קאמר וקסבר אדהכי והכי מפייסנא לה: **לא כסיף למתבעה.** מעותיו. הילכך לא צריך ליה למתלי גיטא במתן מעות ומעכשיו קאמר לה: **ולאחר לא תנשא עד שתתן.** דדילמא לא יהבה ונמצא גט בטל: **נתנה.** לפני מותו אינה זקוקה ליבם: **לא נתנה זקוקה ליבם.** ולא סגי לה ליתן ליורשים: **ומ"ס.** ר"ש: **לי.** משמע אפילו ליורשים כשאיני: **אבל דכו"ע תנאה הוי.** ולא תלה הגט בשעת מתן מעות דאי לכשתתן קאמר נהי נמי דלי ואפילו ליורשי משמע מיהו הוה ליה גט לאחר מיתה: **כאומר מעכשיו דמי.** דה"ק מעכשיו יהא גט ע"מ שתקיימי התנאי: **לא נחלקו.** אלא במהיום ולאחר מיתה דרבנן מספקא להו אי תנאה הוי אי חזרה הוי ולרבי ודאי תנאה הוי: והתניא

אם ימות במלחמה והא דאמרי' הכא הרי היא כאשת איש לכל דבריה לפי' ר"ת דקאי אמהיום אם מתי ומיהו [לפי' הקונטרס] י"ל שהיו מפרשין בהדיא [שמהיום] תהיה מגורשת אבל קשה דאפילו לפירוש הקונט' דהכא דמהיום אם מתי הויא מגורשת לאלתר משעת נתינה מ"מ קשה דהא אילו לא נהרג אוריה היתה בת שבע אשת איש ועוד קשה דאם לא היה נותן גט אלא על תנאי אם ימות א"כ מאי כל היוצא הלא לא היה צריך תנאי זה אלא למי שאין לו בנים ויש לו אח ומיהו זה י"ל דלאו דווקא נקט אם ימות אלא כלומר אם לא יבא בסוף המלחמה ומשום עיגונא ונראה לר"ת שהיו כותבין גט גמור בלא שום תנאי בלינעא וכשהיה חוזר מן המלחמה היה כונסה והיתה בת שבע פנויה והא דאמרי' בהזהב (ב"מ דף נט.) מוטב שיבעול אדם ספק אשת איש ולא ילבין פני חבירו ברבים מנא לן מדוד קרי לה ספק אשת איש אע"ג שהיתה פנויה גמורה לפי שגרשה בלינעא ולא היה ידוע לעולם אם היא מגורשת אם לאו: **אשם** תלוי איכא בינייהו. דלר"מ דאמר בעילתה תלויה לא מייתי אשם תלוי אלא הדבר תלוי ועומד אם מת מאותו חולי מגורשת משעת כתיבה ואם לא מת חייב חטאת א] ושמא אי הוה מספקא לן אם מת מאותו חולי אם לאו היה לר"מ מייתי נמי אשם תלוי:

רבי יוסי אומר בעילתה ספק. ומביא אשם תלוי ולא בעי ר' יוסי תחילה משתי חתיכות וה"נ סבר בס"פ דם שחיטה (כריתות דף כג.): **רב** הונא אמר והיא תתן. וכן הלכה דקיי"ל כרבי דכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי דבפ' קמא דקידושין (דף ט.) פסקינן הלכתא כר"א דאמר התקדשי לי במנה [ט]ונתן לה מנה חסר דינר הרי זו מקודשת וישלים דכמאן דאמר ע"מ דמי כדרב הונא אמר [י]רב דכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי:

איכא בינייהו שפשטה ידה וקבלה כו'. ולעיל גבי גט הוה מצי למימר נמי שפשטה ידה כו' וה"נ הוה מצי למימר שנקרע שטר קידושין אבל לא מצי למימר שנתאכלו מעות של קדושין דאע"ג דנתאכלו מקודשת דברשות' דידה קא מתאכלי כדאמרינן בריש האומר (קדושין דף נט.): אלמיפלגי

מה א מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' יט וע"ש:
מו ב מיי' פרק יח מהל' אישות הלכה כה טוש"ע אה"ע סימן לג סעיף ג:
מז ג מיי' פ"ח מהלכות גירושין הל' א סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף א:
מח ד מיי' שם הל' כב טוש"ע שם סעיף ג:
מט ה ו ז מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה י יא סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ו:
נ ח ט מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' א סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ג:
נא י מיי' שם הל' כב טוש"ע שם סעיף ג:
נב כ מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה יז ופ"ג מהל' זכיה הלכה ח [ופ"ב מהל' מכירה ה"ט] סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ג [טוש"ע חו"מ סי' קנז ס"ז]:

מסורת הש"ס

א) ב"ב מז: ע"ש ב"מ יב: ע"ש כתובות לז: ע"ש, ב) קדושין ס., ג) קדושין ס. ע"ש, ד) [שם כל הסוגיא תוספתא פ"ה], ה) [תוספתא פ"ה], ו) קדושין ס. ע"ש ודף ס: ע"ז לז. ע"ש לקמן עה: עו. ע"ש, ז) נ"א א"ר זירא, ח) [ע"ב], ט) [נ"ל ונתן לה דינר עי' קדושין מו.], י) [נ"ל רבי],

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה אשם תלוי איכא בינייהו דלר"מ וכו' ושמא אי הוה מספקא לן וכו'. עי' כוונתם במהרש"א דמספקא להו אי בעי ר"מ תחיכה אחת מב' חתיכות וע"ע דתלמוד ערוך הוא במסכת כריתות דף י"ח ע"א דר"מ לא בעי תחיכה אחת מב' חתיכות ולע"ג:

מוסף רש"י

כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת. כגון זרק לה גיטה ספק קרוב לה ספק קרוב לו כרה"ר (כתובות צז: ב"מ יב:). **מאי בינייהו.** על כרחך לרב הונא נמי אסורה ליגשא עד שתתן שמא לא יתקיים התנאי וגט בטל ובניה ממזרים (קדושין ס:). **הרי את מקודשת לי.** בפרוטה זו על מנת שאתן לך מאתים זוז (קדושין ס.). **רב הונא אמר והוא יתן.** לכשירלה וקידושין חלין למפרע משעת קידושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שנתנו אינה צריכה חליצה שהרי לא קיים תנאו (שם). **וקיבלה קידושין מאחר.** קודם שקיים תנאו ואחר כך עמד זה וקיים תנאו (שם). **מקיים תנאיה ואזיל.** לרב הונא לא הוו קידושי שני קידושין דהא גמרו קידושי ראשון למפרע (שם). **השתא לא הוו קידושין.** לר' יהודה הוו קידושי שני קידושין, שהרי הראשון לא נתכוון לקדשה בפרוטה אלא במאתים זוז, דלית ליה לרב יהודה באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי והרי קדמו קידושי שני (שם). **דלקרוביה קאתי.** ומיהר לקרבה אליו וגמר קידושין בפרוטה שנתן לה (שם ס.). **אימא מודה ליה לרב יהודה.** דלא גמר למיהוי גיטא עד שתתן אולי יתפייסו ביניהם, שאין אדם ממהר לרחק את אשתו (שם). **ואי אשמעינן גבי גירושין בהא קאמר רב הונא.** דמגורשת מיד לא חשש הבעל לעכב גירושיה עד שיקבל המעות, משום דלא כסיף למתבע לה (שם). **אימא מודה ליה לרב יהודה.** שהרי לא נתרצית בקדושיה עד שיתן (שם). **שנקרע.** קודם שנתנה (שם). **נתנה.** קודם שמת (שם). **וכולי עלמא מיהא תנאה הוי.** ואפילו ת"ק מודה דאם פירש על מנת שתתן לי או ליורשי, שאפילו מת נותנה ליורשיו ופטורה מן החליצה, דהוה ליה גט למפרע משקבלתו (שם). **כאומר מעכשיו.** על מנת כן וכן דמי (שם) על מנת ודאי תנאה משמע והכי קאמר מעכשיו יהא גט על מנת שיתקיים תנאי זה וכל אימת דמתקיים תנאה הוה ליה גט למפרע (ע"ז לז.). **כי סליקי.** כשעליתי לארץ ישראל (קדושין ס:). **לא נחלקו.** כלומר לא מספקא להו לרבנן אי תנאה אי חזרה אלא במהיום לאחר מיתה (שם).

תוספות רי"ד

ומטמא לה כללו של דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שאינה צריכה ממנו גט שני דברי רבי יהודה ר"מ אומר בעילתה תלויה ר' יוסי אומר בעילתה ספק וחכ"א מגורשת ואינה מגורשת מאי איכא בין ר' מאיר לר' יוסי א"ר יוחנן אשם תלוי איכא בינייהו. פי' דקס"ד כך משמע בעילתה תלויה כמו בעילתה ספק ואמר ר' יוחנן אשם תלוי איכא בינייהו לר' מאיר דאמר בעילתה תלויה לא מייתי אשם תלוי לרבי יוסי דאמר בעילתה ספק מייתי אשם תלוי דר"מ סבר האי דקאמר מהיום דוקא קאמר מהיום ולכי מיית בא' באייר איגלי מילתא למפרע שמאחד בניסן קנה הגט וכל חודש ניסן היתה מגורשת הלכך בעילתה בכל חודש ניסן תלויה היא אם לא ימות ויבריא איגלי מילתא דאשת איש הוה ומייתי חטאת ואם ימות איגלי מילתא דמחד מניסן הות מיגרשא ופטורה לגמרי ור' יוסי [סבר] לא מיגרשא מחד בניסן אלא שעה א' קודם למיתתו וכיון שכל ימי ניסן היו ספק בעת הבעילה מביא אשם תלוי ור' יהודה סבר אע"פ שבעת הבעילה היה ספק כיון שראינו שחיה כל חודש ניסן הוברר הדבר שכל חודש ניסן היתה אשת איש גמורה ומביא חטאת קבועה דסמכינן אברירה נמצא שג' חלוקות בדבר ר' יהודה סבר אם מת בא' באייר כל חודש ניסן היא אשת איש גמורה והבא עליה מביא חטאת קבועה ור' יוסי סבר כל חודש ניסן הוא ספק והבא עליה מביא אשם תלוי ור' מאיר סבר כל חודש ניסן היא בחזקת מגורשת כיון שמת דאיגלי מילתא דמחד בניסן איגרשא אבל אם הבריא ולא מת כולן שוין בדבר שכל אותן הימים אשת איש היא שהרי הגט בטל: וחכ"א מגורשת ואינה מגורשת חכמים היינו ר' יוסי דר' זירא איכא בינייהו דא"ר זירא אמר רבה בר ירמיה אמר שמואל מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה לרבנן חייב לר' יוסי דאמר ספק המע"ה: **מתני'** הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ותתן ע"מ שתתני לי מכאן ועד ל' יום נתנה בתוך ל' יום מגורשת ואם לאו אינה מגורשת ארשב"ג מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו הרי זה גיטיך ע"מ שתתנו לי אצטליתי ואבדה אצטליתו ואמרו חכמים תתן לו את דמיה. איתמר רב הונא אמר והיא תתן. פי' הגט קונה למפרע משעת נתינת הגט והיא תתן לו הזוזים ורב יהודה אמר לכשתתן פי' אין הגט קונה אלא לכשתתן לו הזוזים ולא למפרע משעת הגט מאי בינייהו איכא בינייהו שנקרע הגט או שאבד קודם שתתן לו הזוזים. רב הונא אמר והיא תתן אינה צריכה ממנו גט שני תנאה הוי מקיימה תנאיה ואזיל שכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי אם תתני לי מאתים זוז והילכך כל זמן שהיא נותנת לו מתקיים הגט למפרע ואם נקרע או אבד קודם נתינת הזוזים אין בכך כלום ורב יהודה אמר לכשתתן צריכה ממנו גט שני דלכי תתן הוא דהוי גיטא אבל השתא לא הוי גיטא דלית ליה כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי והלכך אין הגט קונה אלא בשעת נתינת הזוזים ובעי' שיהא הגט קיים באותה שעה. וה"ה נמי אם בטל הגט קודם שתתן לו מאתים זוז לרב הונא אינו מבוטל דלמפרע מקיים גיטא כי יהבה ליה זוזים והלכך משהגיע גט לידה אינו מבטלו והכי אמרינן גבי אשה לענין קדושין דאם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר אינה מקודשת וכך חזרה דאשה לגבי קדושין כחזרה דבעל לגבי גט וכן ש"מ שאמר מעכשיו אם מתי משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו דלכי מיית למפרע קונה הגט והלכתא כרב הונא דקי"ל כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי ותניא כותיה הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז אע"פ שנקרע הגט או אבד הרי זו מגורשת ולאחר לא תנשא עד שתתן. פי' דבעיא לקיומיה תנאה ולכי מיקיימא ליה הוי גיטא למפרע ועוד תניא הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז ומת נתנה לו אינה זקוקה ליבם [לא] נתנה לו זקוקה ליבם רשב"ג אומר נותנת לאביו או לאחיו או לא' מן היורשין ע"כ לא פליגי אלא דמר סבר לי ולא ליורשי ומר סבר לי ואפילו ליורשי אבל לכו"ע תנאה הוי ומיקיים תנאיה ואזיל והוי גיטא למפרע דאי לא הוי גיטא לאחר מיתה ואין הלכה כרשב"ג דאע"ג דאיפסקא הלכתא כותיה דוקא במשנתינו אבל בברייתא יחיד ורבים הלכה כרבים: